

**Национален
институт
на правосъдието**

Годишен отчет

2018

Уважаеми колеги и приятели на НИП,

Пред Вас е отчетът за дейността на НИП за 2018 година, в която осъществихме множество дейности и проекти, насочени към развиване на професионалните умения и компетентност на магистратите и съдебните служители, с който правим равностметка на постигнатото и очертаваме насоките на това, което предстои.

За НИП 2018 премина под знака на една важна годишнина за Института – 15 години от създаването му. Тази годишнина ни задължава да оценим успехите, които постигнахме и уроците, които научихме по пътя на утвърждаването и развитието ни като публична институция за съдебно обучение.

2018 година бе годината на Българското председателство на Съвета на Европейския съюз.

- Домакинствахме и председателствахме най-авторитетния форум на Европейската мрежа за съдебно обучение - Общото събрание на*

ЕМСО във Варна, в което участваха 130 членове, наблюдатели и гости на Мрежата.

- По наша инициатива беше приета Резолюция на Европейската мрежа за съдебно обучение, утвърждаваща ролята и финансовата стабилност на ЕМСО в Проекта за регламент за създаване на програма „Правосъдие“ на Европейската комисия.*
- НИП се утвърди като ключов фактор в дебата за бъдещето на европейското съдебното обучение в рамките на проведените дискусии по Проекта за стратегически план на ЕМСО 2021 - 2027. Поставихме интеграцията на Западните Балкани като приоритет в Проекта за стратегически план на ЕМСО 2021 - 2027 в съответствие с програмата на Българското председателство на Съвета на ЕС и Декларацията от София, приета на 17 май 2018 г.*

Тенденциите в развитието на европейското съдебно обучение ни дадоха самочувствие и увереност да работим по нови вътрешни правила за обучителната дейност на НИП, отразяващи съвременните методи за

съдебно обучение и многобройните възможности, които характерът на обучителната дейност предоставя. Тези правила, утвърдени от УС на НИП в края на 2018 г., осигуряват необходимата нормативна рамка за разгръщане на ново поколение обучения, в които водещо е разбирането за съчетаване на обучителни методи и форми, включващи електронни ресурси, присъствени елементи и материали за самоподготовка.

– Въз основа на натрупания опит в организирането на съдебното обучение и приетите основополагащи актове на Европейската мрежа за съдебно обучение в периода 2016 - 2018 г., преосмислихме ролята и компетентностите на съдебния учител в контекста на разбирането за преподавателската дейност като комплексен процес, включващ различни форми на подготовка, разработване, провеждане и оценяване на обучението. Изхождайки от тази позиция, преподавателската компетентност в новоприетите вътрешни правила за обучителната дейност на НИП е формулирана като набор от

умения на учителя - професионални, етични, методологически и социални.

– Регламентирахме нови условия и ред за участие на преподавателите в обученията на Института. Въвеждаме електронен регистър на временните преподаватели от органите на съдебната власт, в който се включват учители на базата на оценките от преподавателска дейност в проведени две обучения. Въвеждането на тази практика осигурява възможност за оценяване не само на преподавателските умения, но и необходимите социално-методологически компетентности, свързани с взаимодействие и активно ангажиране на участниците в учебния процес, използване на разнообразие от интерактивни, ориентирани към практиката методи и повишаване на мотивацията на обучаваните.

– Процесът на оценяване на обучението за първи път бе изведен като задължителен и ключов етап в методологията на текущото и задължително първоначално и

въвеждащо обучение. В текущите обучителни форми е въведен моделът на Къркпатрик, предвиждащ четири нива на оценяване, които са развити като концепция в съдебното обучение от работните групи на ЕМСО. В задължителното първоначално обучение е приложен методът на текущо и обобщаващо оценяване, насочени към оценяване на професионални знания и умения, ценности и нагласи. Предвидени са иновативни подходи като самооценка на обучаващите се и оценяване от останалите обучаеми, формиращи чувство за приобщеност на обучаемите към учебния процес и повишено самосъзнание, включително и към работата на своите колеги.

- В съответствие с модерното разбиране за ролята и компетентностите на съдебния учител, разработихме Тарифа за възнагражденията на лицата, ангажирани в обучителната дейност на Националния институт на правосъдието, приложение № 1 към новите Вътрешните правила. Тарифата интегрира всички форми на участие на преподавателите в дейността на Института в

присъствената, дистанционната, смесената обучителна форма, самоподготовката и прилагането на електронния метод на обучение и отчита вложените значителни усилия на учителите в подготовката и провеждането на различните обучителни форми и методи.

- Иновативните самообучителни ресурси, които въведохме като концепция през 2017 г., се утвърдиха като постоянен компонент в процеса на съдебно обучение - през 2018 г. разработихме 14 наръчници и помагала в помощ на магистратите и съдебните служители, които предстоят да бъдат издадени през следващата година. Тези наръчници, помагала и ръководства се изготвиха въз основа на институционалния диалог и активно сътрудничество с Върховния касационен съд, Върховния административен съд, Прокуратурата на РБ, Министерството на правосъдието и Висшия съдебен съвет.
- Практически насочени и отговарящи на очакванията на професионалната общност, проведените обучения

отразяват модерната визия на Института за интегриране на обучението в работната среда. Водеца е концепцията за профилиране на обучението съобразно процесуалните роли, компетентността и професионалния опит на участниците. Процесът на планиране и разработване на обученията в координация с Програмния съвет и с подкрепата на Управителния съвет очерта общи и специфични цели и подбор на методология за постигането им. През 2018 г. осъществихме 348 обучителни дейности, с участието на 9139 обучаеми.

- *Усъвършенстването на чуждоезиковите умения е друго предизвикателство, в което Институтът инвестира целенасочени усилия и професионален опит през 2018 г. В рамките на годината 998 представители на професионалната общност - съдии, прокурори, следователи, съдебни служители, служители на Министерството на правосъдието и на Министерството на вътрешните работи, надградиха уменията си по английски и френски език. Бяхме*

иновативни, като проведохме пилотно дистанционно езиково обучение за 60 обучаеми.

Продължаваме да търсим подходящи подходи в съдебното обучение за преодоляване на езиковата бариера, пред която са изправени магистратите и съдебните служители не само в България, но и в голяма част от държавите членки на Европейския съюз. На Конференцията на директорите на обучителните институции - членове на ЕМСО, която се проведе на 24 - 25 октомври във Виена, бе обсъден този въпрос от гледна точка на огромните очаквания на професионалната общност към нас, обучителните институции

Необходимо е разработването на постоянен „дневен ред на чуждоезиковото обучение“ с подкрепата на ЕС, който да гарантира леснодостъпно и съобразено с професионалната ангажираност и възможности обучение.

В края на това изложение се обръщам с думи на благодарност към всички включени в процеса съдебно обучение. Благодаря за усилената работа на

екипа на НИП, на всички постоянни и временни преподаватели, на членовете на Програмния и Управителния съвет. Благодаря и за доверието на всички обучаеми, които разпознават в НИП стабилен, надежден партньор и приятел.

Какво ни предстои? Важно е да интегрираме електронните ресурси във всички форми на съдебното обучение, защото те многократно увеличават и умножават възможностите за лично участие и

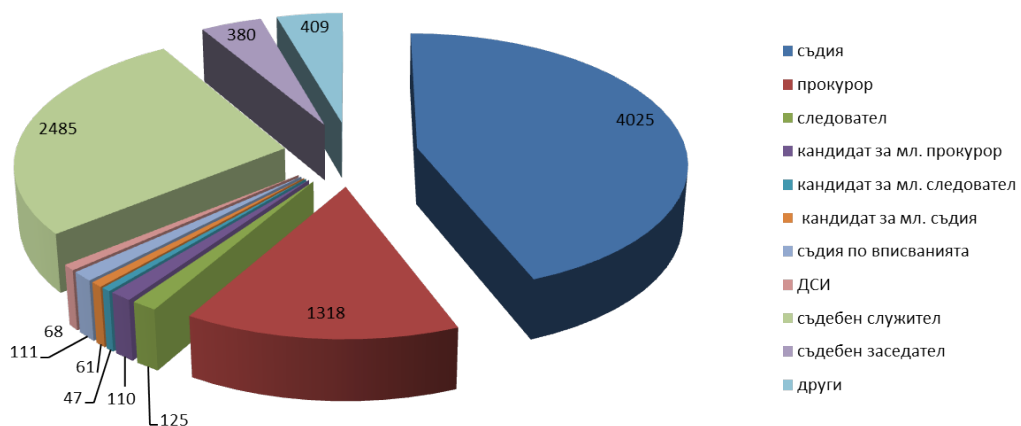
надграждане на професионалните знания и умения.

Защото съдебното обучение, освен, че дава уроци по професионализъм, остава неразривно свързано и с етиката и нравствеността. И допринася за професионален диалог на мислещи и независими магистрати в общност и среда, в която се утвърждават принципите на върховенство на правото и зачитане на основните човешки права!

2018 година в цифри

348 обучителни дейности

9139 участници в обучителни дейности

Миглена Тачева

директор

Начално и въвеждащо обучение

И през 2018 г. в съответствие с нормативната уредба и принципите на Европейската мрежа за съдебно обучение НИП продължи дейността си по усъвършенстване на задължителното първоначално обучение на кандидатите за младши съдии, прокурори и следователи, на въвеждащото обучение и задължителната квалификация при повишаване в длъжност на съдии и прокурори.

Провеждане на качествено съдебно обучение на кандидатите за младши магистрати като гаранция за компетентност и професионализъм

– С решение на УС на НИП от 3.12.2018 г. се приеха Вътрешни правила за организацията и реда на обучителната дейност в Националния

институт на правосъдието, в сила от 1.01.2019 г.

- Повишен е контролът върху обучението на кандидатите за младши съдии, младши прокурори и младши следователи с изменение и допълнение на „Правилата за организацията и реда за провеждане на изпитите на кандидатите за младши съдии, младши прокурори и младши следователи в края на обучението в НИП“, приети с решение на Пленума на ВСС по Протокол 25 от 18.10.2018 г., публикувано в ДВ, бр. 91/02.11.2018 г. в сила от 6.11.2018 г.
- За първи път са утвърдени критерии за оценяване на постоянните преподаватели в НИП

- Осъществява се взаимодействие с органите на съдебната власт, Висшия съдебен съвет и сътрудничество с Върховния касационен съд, Върховния административен съд и Прокуратурата на РБ.

Запазване на тенденцията на развитие и усъвършенстване на практическото съдебно обучение при задължителното първоначално обучение на кандидатите за младши съдии, младши прокурори и младши следователи, като:

- За първи път бяха проведени практически стажове в СРС и СРП, като при кандидатите за младши съдии бяха проведени едноседмични стажове в Гражданска и в Наказателна колегия, а при кандидатите за младши прокурори стажът беше с продължителност от две седмици в СРП. В рамките на програмата за задължително първоначално обучение на кандидатите за младши следователи бяха проведени ежеседмични практически стажове в НСлС и следствените отдели на СГП, Специализирана прокуратура и ОП София. Проведени бяха и практически занятия извън НИП (огледи, претърсвания, ексхумация и др.) съвместно с експерти от ГДБОП, Районни прокуратури и следствени отдели.
- Кандидатите за младши съдии, младши прокурори и младши следователи активно участваха в процеса на обучение като подготвиха и направиха презентирание на определена тема пред съответната група кандидати за младши магистрати.
- Проведоха се изнесени съвместни обучения на кандидатите за младши магистрати по програми с практическа насоченост и удовлетворяващи потребностите им, като симулативни процеси, ролеви игри.
- Засилено приложение на информационните и комуникационните технологии в обучението на кандидатите за младши съдии, младши прокурори и младши следователи чрез използване на възможностите на Портала за електронно обучение на НИП.
- Съществено надграждане на обучението в смесен формат на тема

„Етични предизвикателства в работата на съдията, прокурора и следователя” с включване на нови акценти във връзка със спазването на върховенството на закона, независимостта на съдебната власт и преодоляването на конфликта на интереси.

- Продължаване на процеса на интеграция на практиката по право на ЕС и на ЕКПЧ в учебните програми, в съответствие с особеностите по наказателно, гражданско и административно право.
- Създаване на нов механизъм за отчитане на резултатите от задължителното първоначално и въвеждащо обучение на съдии, прокурори и следователи чрез организиране на електронен форум на съдиите - наставници, електронен форум на прокурорите и следователите - наставници.

Задължителното първоначално обучение на кандидатите за младши съдия, младши прокурор и младши следовател

От 1 януари до 29 юни 2018 г. продължи курсът за първоначално обучение на кандидатите за младши съдии, младши

прокурори и младши следователи от Випуск 2017 - 2018 г. Провеждането на обучението включваше интензивна текуща дейност по прилагане на учебните програми и организиране за учебния процес. През месец май 2018 г., във връзка с изпитите в края на обучението по чл. 258, ал. 2 ЗСВ, бяха проведени 4 работни срещи по 5 дни за подготовка на изпитните комисии. Бяха организирани и проведени 4 писмени и 4 устни финални изпита.

След положение изпити обучението си завършиха успешно:

29 кандидати за младши съдии с общ успех 5,92, при общ успех 5,73 на кандидатите за младши съдии Випуск 2016/2017;

33 кандидати за младши прокурори с общ успех 5,79, при общ успех 5,84 на кандидатите за младши прокурори Випуск 2016/2017;

18 кандидати за младши следователи с общ успех 5,61.

Обучението си кандидатите за младши съдии, младши прокурори и младши следователи от Випуск 2017/2018 г. завършиха с общ успех отличен 5,77.

На 1 октомври 2018 г. започна курсът за задължителното първоначално обучение на кандидатите за младши съдии, младши прокурори и младши следователи от Випуск 2018/2019 г., като понастоящем в НИП се обучават 32 кандидати за младши съдии, 32 кандидати за младши прокурори и 12 кандидати за младши следователи*.

В рамките на програмата за задължителното първоначално обучение на кандидатите за младши съдии, младши прокурори и младши следователи, Випуск 2018/2019 г., бе проведено изнесено обучение на курсистите в периода 17 - 19.12.2018 г. в хотел „Жеравна“, гр. Баня. Същото се проведе за първи път с участието на всички групи кандидати за младши магистрати, а разработената за целта програма, включваща симулативни процеси и ролеви игри, бе оценена положително от курсистите.

Продължаващо обучение на младшите съдии и прокурори след завършване на курса за задължително първоначално

обучение

Съгласно чл. 39 от Правилника за организацията на дейността на Националния институт на правосъдието и на неговата администрация, Националният институт на правосъдието, дирекция „Начално и въвеждащо обучение“ осъществява методическо ръководство на младшите съдии и младшите прокурори, докато заемат съответната длъжност. За целта всяка година се организират срещи - обсъждания с младшите съдии и прокурори, преминали през курса на първоначално обучение в НИП.

В периода 2 - 3 юли 2018 г. бяха проведени годишна среща с младшите съдии от випуск 2016/2017 г. и годишна среща с младшите прокурори от Випуск 2016/2017 г. В срещите участваха общо 28 представители на младшите съдии и на младшите прокурори. Резултатите от проведените анкети сред участниците в обучението сочат, че младшите съдии и младшите прокурори оценяват положително проведеното задължително първоначално обучение и единодушно

*На заседание на УС на НИП, проведено на 3.12.2018 г. бе прекъснато обучението на един кандидат за младши следовател, считано от 10.01.2019 г., поради ползване на отпуск поради бременност и раждане. С настоящия випуск се провежда и отложеното обучение на трима кандидати за младши магистрати

посочват, че то е предоставило добра основа за бъдещата им работа. Приветства се тенденцията за увеличаване на практическите занятия и стажове.

Препоръките за повече практически занятия, както и по-задълбочено изучаване на темите, свързани с въззивното производство, са вече част от учебния график на кандидатите за младши съдии от Випуск 2018/2019 г. В учебния график на кандидатите за младши прокурори Випуск 2018/2019 г. са увеличени часовете за обсъждане на темите, свързани с материалното право и повече практически упражнения, включително и общи симулирани процеси с кандидатите за младши съдии.

Задължително въвеждащо обучение на съдии и прокурори при първоначално назначаване в органите на съдебната власт

През 2018 г. продължи организирането и осъществяването на задължителните форми на квалификация на магистратите по чл. 259 ЗСВ. Бяха проведени и 2 обучения за новоназначени прокурори на районно ниво, с общо 38 участници. Предстои да се проведе в началото на 2019 г. третото и последно обучение от

цикъла за задължително въвеждащо обучение на новоназначени прокурори в районните прокуратури.

Проведените семинари за новоназначени прокурори са оценени отлично от всички участници, като препоръките им са свързани с увеличаването на продължителността на семинарите с оглед задълбочаване на знанията и развитието на умения за успешно изпълнение на избраната магистратска професия. За по-всестранно удовлетворяване на потребностите от обучение на тази целева група в стратегическия 3-годишен план на НИП е предвидено провеждане на тези обучения в смесена форма (присъствена част и дистанционна част), като присъствената предхожда дистанционната. Дистанционната част ще осигури възможност да се надградят придобитите знания и умения, като решават казуси и поставят въпроси за дискусия, възникнали в хода на работата им, без реално да се откъсват от работната среда, както и ще осигури общуване на участниците с преподаватели за споделяне опит и добри практики.

Задължителна квалификация при повишаване в длъжност на съдии и прокурори

На основание чл. 261, т. 1 и т. 3 ЗСВ през 2018 г. продължи организирането и провеждането на курсовете за задължителна квалификация на съдии и прокурори при повишаване от районно на окръжно ниво, както и на назначените на длъжност „съдия“ в административен съд магистрати.

Конкурсът за повишаване в длъжност и преместване на съдии в окръжните съдилища и на прокурори в окръжните прокуратури от Конкурс 2016 г. приключи през второто полугодие на 2017 г. Поради тази причина през 2018 г. се проведеха следните обучения от цикъла на задължителна текуща квалификация на съдии при повишаване от районно на окръжно ниво:

- „Граждански процес“, в който взеха участие 28 съдии, повишени от районно на окръжно ниво.
- „Гражданско право“, в който взеха участие 30 съдии, повишени от районно на окръжно ниво.
- „Наказателно право“, в което взеха участие 10 съдии, повишени от

районно на окръжно ниво.

През м. февруари и м. март бяха проведени два семинара от конкурса за преместване на съдии в административните съдилища на теми „Административно право“ и „Административен процес“ с общо 16 участника.

През м. януари се проведе и един от планираните семинари за задължително текущо обучение при повишаване в длъжност на прокурори от районно на окръжно - „Наказателно право“, в който взеха участие 46 повишени прокурори.

Семинарите от цикъла за повишаване на квалификацията на съдии и прокурори са оценени като полезни и необходими от всички участници. Отправените препоръки са свързани с увеличаване на продължителността на обученията, засилване на практическата им насоченост чрез включването на повече дискусии и казуси, особено при наличие на противоречива съдебна практика. Изпълнението на тези препоръки отново би могло да се реализира чрез въвеждането на дистанционна част, непосредствено сред присъствената. По този начин ще се създадат повече

възможности за дискусии и споделяне на опит, без участниците да се откъсват от работата си. Ще се създадат и възможности за по-пълноценно включване в обучението на участници, които по обективни причини са встъпили по-късно в длъжност.

Задължителното първоначално обучение в международен контекст

Полуфиналът на престижното международно състезание ТЕМИС на Европейската мрежа за съдебно обучение се проведе в периода 24 - 27 април в гр. Барселона, Испания. В състезанието участва български отбор в състав: Красимира Ипократова – кандидат за младши прокурор, Мая Кирилова – кандидат за младши следовател и Господин Бумбаров – кандидат за младши следовател, ръководени от г-жа Румяна Тозова, постоянен преподавател на кандидатите за младши следователи Випуск 2017/2018 г. и на Випуск 2018/2019 г. Българският отбор представи темата „Съвместни екипи за разследване” и за първи път в историята на НИП се класира за финала на състезанието, който се проведе в периода 28 - 31

октомври 2018 г. в гр. Париж, Франция. За своето представяне на финала на тема "Право на справедлив процес", отборът получи висока оценка от авторитетното международно жури.

В периода 5 - 9 ноември 2018 г. и 19 - 23 ноември 2018 г. в обменната програма за младши магистрати АЯКОС на Европейската мрежа за съдебно обучение, участваха 41 кандидати за младши съдии, младши прокурори и младши следователи, при 17 участници от Випуск 2016/2017г. Обновената програма, както и засилената ангажираност на екипа на НИП в реализацията ѝ, са основните фактори за привличането на рекордния брой български участници в нея.

През 2018 г. се проведеха срещи на кандидатите за младши магистрати с проф. д-р Лени де Хроот - ван Леуен от университета Радбауд, Ниймеген, Кралство Нидерландия, и с г-жа Джийн Пратер, федерален съдия от САЩ, на които се обсъдиха етичните дилеми, пред които са изправени представителите на професионалната общност, механизмите за проверка и

отчетност на магистратите, доверието на гражданите в съдебната система.

Други инициативи на НИП с участието на бъдещите магистрати

За втора поредна година НИП организира „Ден на самоуправлението“ в рамките на Дните на отворените врати в периода 1 - 9 ноември 2018 г. В Деня на самоуправлението трима кандидати за младши магистрати поеха домакинството на обменната програма за младши магистрати, която се организира по програма АЯКОС на Европейската мрежа за съдебно обучение, и решаваха въпроси, свързани с оперативната дейност на Института. Безспорна е полезността на инициативата с оглед подобряването на учебния процес и осигуряването на подкрепяща, ресурснообезпечена обучителна среда.

Културните прояви и неформалното

общуване на бъдещите магистрати извън учебната среда играят важна роля за пълноценното формиране на ценности, нагласи, професионални умения и компетентности. През 2018 г. към Националния институт на правосъдието беше сформирана театрална студия „Юстиция“ с участието на кандидати за младши съдии, младши прокурори и младши следователи Випуск 2017/2018 г. и под ръководството на г-жа Диана Мицканова – постоянен преподавател на кандидатите за младши прокурори Випуск 2017/2018 г. и на Випуск 2018/2019 г. На 19 април 2018 г. театралната студия представи пиесата на Иван Радоев „Криминална песен“ на сцената на Съюза на юристите в България пред магистрати, съдебни служители, близки и приятели на курсистите.

---

16 обучителни дейности

---

336 участници

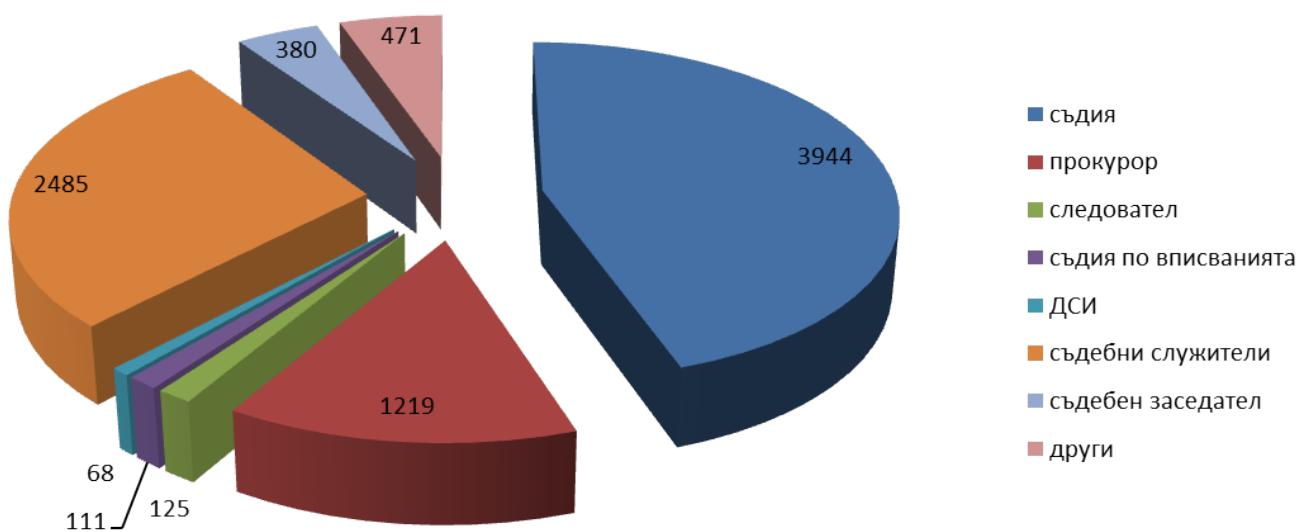

Текущо обучение на магистратите, съдебните служители и други представители на професионалната общност

332 обучителни дейности*

8803 участници в обучителни дейности

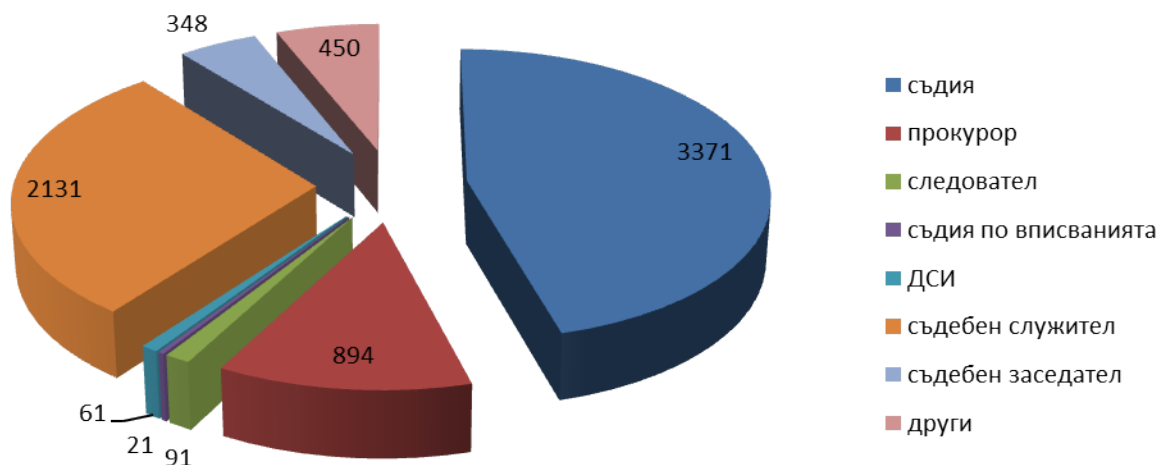
* В посочения брой обучителни дейности са включени и 124 събития, проведени съвместно с партньорски институции в чужбина.

Присъствена форма на обучение

7367 участници* в присъствени обучителни дейности

* В посочения брой са включени 591 координирани участия на български съдии, прокурори, следователи и други представители на професионалната общност в присъствени обучения на международни партньорски организации.

През 2018 година в рамките на текущото обучение на магистратите, съдебните служители и другите лица по чл. 249, ал. 1, т. 2 от Закона за съдебната власт бяха проведени 280 обучителни дейности с участието на 8212 обучаеми. Обучителните дейности на Института се провеждат в присъствен, дистанционен и смесен (blended) формат, съчетаващ присъствен и електронен елемент. Процесът на планиране и разработване на обученията се осъществява при спазването на насоките, формулирани от Европейската мрежа за съдебно обучение за практическа насоченост, интерактивност и съответствие на общите и специфичните цели на обучението с професионалните потребности на участниците в него.

Визията за развитие на съдебното обучение в подкрепяща ресурсна среда, интегрираща процеса на работа и учене, се утвърди като постоянна тенденция в обучителната дейност на Института през 2018 г., която създаде условия за паралелното провеждане на самообучителни форми на обучение и обучения в организирана учебна среда.

В присъствените обучителни форми се наложиха иновативни модели на

сътрудничество и „партньорства на знанията“, които усъвършенстват процеса на планиране, подготовка, провеждане и оценка на обученията.

Иновации в съдебното обучение. Формиране на обучителна технология на базата на електронни ресурси

Като технологичен процес, съвкупност от организационни, методически и технически условия за ефективно използване на методите и формите на обучение, учебната дейност се модернизира чрез навлизането на електронните ресурси. Ключов елемент на иновативния учебен процес е интегрирането на самообучаващите се магистрати и съдебни служители. Това са новите обучаеми на НИП, които чрез самообучение формират, развиват и утвърждават своите знания, умения и компетентности.

През 2018 г. НИП разработи комплекс от електронни ресурси, които обхващат различни аспекти от ежедневната работа на съдията, прокурора, съдебния служител. Освен като материали за самоподготовка, развиващи модела на самообучение, тези ресурси бяха

включени в организирани присъствени и дистанционни форми на обучение. През 2018 г. 1395 магистрати и съдебни служители са регистрирани във виртуалната читалня на НИП, осигуряваща онлайн достъп до електронните ресурси.

Проектите, които НИП изпълнява по Оперативна програма "Добро управление", са ефективен инструмент за въвеждане на новата обучителна технология, основана на електронните ресурси.

По проекта „Иновативни продукти и услуги в обучението, предоставяно от НИП“ бяха изготвени следните ресурси:

1. Европейско наказателно правосъдие;
2. Европейско гражданско правосъдие;
3. Право на ЕС в частта на социалните права, данъчното право, околната среда, убежището и миграцията и забраната за дискриминация;
4. Право на ЕС в областта на икономическите свободи;
5. Ръководство за административен съдебен състав;
6. Наръчник за лицата, определени за контакт с медиите;
7. Наръчник за новоназначени административни ръководители в органите на съдебната власт;
8. Процедури пред Съда на ЕС;
9. Наказателно деловодство. Наръчник на служителя;
10. Гражданско деловодство. Наръчник на служителя;
11. Съдебни секретари. Наръчник на служителя;
12. Връчване на призовки и съдебни книжа. Наръчник на служителя;
13. Административно деловодство. Наръчник на служителя;
14. Търговско деловодство. Наръчник на служителя.

Предвиждаме публикуването на тези ресурси на хартиен носител през 2019 г. и разпространението им сред професионалната общност.

По проекта „Качествено професионално обучение за повишаване ефективността на правосъдието“ на НИП беше разработен самообучителен материал, посветен на практическите аспекти на разглеждането на данъчни дела, който стана основа за провеждането на дистанционно обучение по темата. Разработеният през 2017 г. Наръчник на съдебния заседател беше актуализиран през 2018 г. в съответствие с последните изменения в НПК и Наредба № 7 за съдебните заседатели, издадена от ВСС.

НИП осигури електронен достъп на магистратите и съдебните служители до нови самообучителни ресурси, разработени в рамките международните партньорства и проекти на сродни европейски школи и институции:

- Електронни материали, посветени на Правото на ЕС в областта на околната среда, бяха изготвени по проекта на Академията по Европейско право „Сътрудничество с националните съдии в областта на околната среда“. Електронен ресурс на тема „Насоки относно установяване, проследяване и обезпечаване в чужбина на имущество, придобито от престъпна дейност“ беше разработен по

проекта „Повишаване на интегритета и мотивацията на прокурорите и справяне с новите предизвикателства в организираната престъпност“, изпълняван от Прокуратурата на РБ с финансовата подкрепа от Швейцария, чрез тематичен фонд „Сигурност“ на Българо-швейцарската програма за сътрудничество.

- Електронен формат на изданието „В помощ на задържания от полицията и на обвиняемия в досъдебното производство“ бе разработен по проекта „Подобряване на достъпа до правна помощ в досъдебната фаза на наказателните производства

в България“, осъществяван от Институт “Отворено общество” - София и Националното бюро за правна помощ с финансовата подкрепа на Европейския съюз по програма Правосъдие 2014 - 2020 г.

Създаване на визия за общност на преподавателите на НИП. Развиване на преподавателски умения

Учебният процес е основан върху отношенията на сътрудничество и взаимно доверие между обучаем и учител, формирани на базата на ясни правила и разпределение на отговорностите между тях. Преподавателят в съдебното обучение има ключова роля в този процес на активно взаимодействие, като

формулира общите цели и учебното съдържание на обучителната дейност, отчитайки процесуалната роля, компетентността и професионалния опит на обучаемия. Стартираният през 2017 г. процес на индивидуализиране на обучителната дейност стои в основата на новата визия на НИП за засилената роля и компетентности на съдебния учител. Следвайки насоките на Европейската мрежа за съдебно обучение, през 2018 г. Институтът въведе общността на преподавателите на НИП като ключов инструмент в тази визия, като разработи дейности, насочени към надграждане на преподавателски умения и формиране на чувство за приобщеност на преподавателите към мисията на Института.

Като иновативен методически модел по проекта „Иновативни продукти и услуги в обучението, предоставяно от НИП“ бе създадена Електронна общност на преподавателите в НИП, в която се включиха 69 съдебни учители. В рамките на инициативата бяха разработени учебни програми и създадени преподавателски екипи в електронна дискуссионна среда. Съдиите Донка Чакърва и Николай Енчев бяха модератори на електронната общност. Формулираните предложения на участниците в електронната общност станаха основа за провеждането на електронно дистанционно обучение на учители, насочено към развиване на преподавателски умения и компетентности в електронна среда.

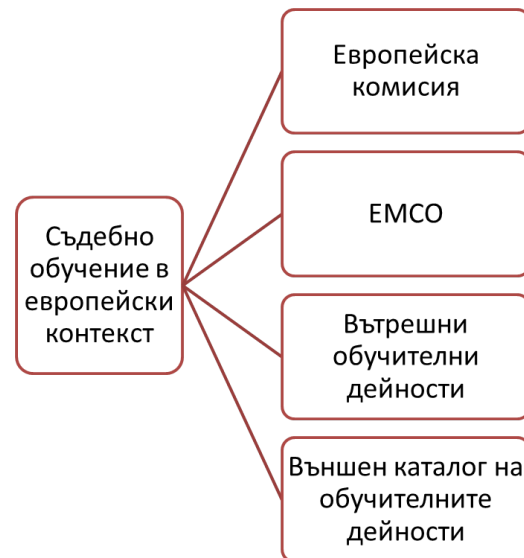
Изпитаният в практиката метод на проучване на участието на преподаватели в обучителната дейност на НИП с Върховния касационен съд, Върховния административен съд, Прокуратурата на РБ, Висшия съдебен съвет, Министъра на правосъдието, групите на Програмния съвет и други органи на съдебната власт се интегрира като успешна практика в новите Правила за обучителната дейност на Института.

Прилагане на иновативни модели на институционално сътрудничество и партньорство

В съответствие с европейската перспектива за насърчаване на сътрудничеството и партньорството в търсенето на нови подходи в съдебното обучение през 2018 г. НИП продължи провеждането на пилотен модел на иновативно партньорство с Върховния административен съд. Проведохме 11 обучения с участието на 160 съдии, 3 прокурори, 53 съдебни помощници и 74 съдебни служители. Обученията допринесоха за формирането на единна и безпротиворечива съдебна практика в областта на административното правораздаване.

През м. ноември 2018 г. беше създаден електронен форум на докторантите от юридическите факултети на университетите в България. Целите на форума са свързани с осъществяване на професионални контакти между магистратите и научните сътрудници в областта на правните науки с оглед изграждането на „партньорства на знанията“.

Съдебното обучение в европейски контекст

Европейската перспектива на съдебното обучение следва да се разглежда в двете измерения на обучителната дейност - като методика и технология на учебния процес, в която е ключова ролята на Европейската мрежа за съдебно обучение и участието на НИП в EMCO, и като

съдържание на учебните планове и програми в съответствие с принципите на ЕС за върховенство на правото и зачитане на основните права.

 Участие на НИП в Европейска мрежа за съдебно обучение (EMCO)

Общо събрание на Европейската мрежа за съдебно обучение

Изминалата 2018 година премина под

знака на 21-то Общо събрание на Европейската мрежа за съдебно обучение (EMCO). В рамките на Българското председателство на Съвета на Европейския Съюз на 14 и 15 юни 2018 г. в хотел „Палас“, к.к. „Св. св. Константин и Елена“, Варна, Националният институт на правосъдието беше домакин и председателства най-важния годишен форум на EMCO, предшестван от заседание на Управителния комитет на Мрежата.

На Общото събрание на Европейската мрежа за съдебно обучение в гр. Варна по предложение на НИП членовете на EMCO единодушно приеха Резолюция, в която категорично изразяват последователна и твърда подкрепа на Европейската мрежа за съдебно обучение като уникална общност на институциите за съдебно обучение в Европа и изключителен бенефициент, за който трябва да бъде осигурено необходимото финансиране на европейско ниво в следващия програмен период. „Варненската резолюция“ се превърна в решаващ инструмент за промяна на предложението на Европейската комисия за Програма "Правосъдие" 2021 - 2027, първоначално обвързващо опускането на оперативни безвъзмездни средства за съфинансиране на разходите на EMCO с покана за представяне на предложения.

Участие на НИП в Управителния комитет на EMCO и в работни групи на Мрежата

През 2018 г. НИП участва в заседанията на Управителния комитет на EMCO, на които се решават стратегически въпроси

относно съдебното обучение на европейско ниво. По време на тези срещи директорът на Института активно участва в определянето на приоритетите, заложи в проекта за стратегически план на EMCO 2021 - 2027, както и

подготовката и организацията на 21-то Общо събрание във Варна и планирането на Общо събрание на ЕМСО в Букурещ през 2019 г.

В рамките на Австрийското председателство на Съвета в периода 23 - 25 октомври 2018 г. се проведе конференция на директорите на школите за съдебно обучение, членове на ЕМСО на тема „Стратегия за съдебно обучение - превръщане на предизвикателствата във

възможности“. Ключов въпрос на конференцията бе проектът на стратегически план на ЕМСО 2021 - 2027, който предстои да бъде приет на Общото събрание на ЕМСО в Букурещ през м. юни 2019 г.

През 2018 г. представители на НИП участваха в работните групи на ЕМСО, свързани с планирането, организацията и отчитането на обученията на Мрежата.

Конференцията за бъдещето на Европейското съдебно обучение

На 18 - 19 юни в Брюксел по инициатива на Европейската комисия се състоя международната Конференция за бъдещето на европейското съдебно обучение, на която директорът на Института г-жа Миглена Тачева - от името на Българското председателство на Съвета на ЕС - направи ключово изказване. Подчертавайки приоритета на Българското председателство за европейската интеграция на Западните Балкани, директорът отбеляза, че сега е моментът да бъдат обединени усилия за утвърждаване на върховенството на правото и ценностите на Европейския съюз в региона. Това бе първият международен форум, на който Варненската декларация беше представена в контекста на обединяването на усилията на професионалната общност за защита на позициите на ЕМСО в следващия програмен период.

Участие на магистрати и съдебни служители в обученията, организирани от ЕМСО

208 магистрати и съдебни служители участваха в 64 обучения, организирани

от ЕМСО. 114 български магистрати се включиха в Програмата за обмен на ЕМСО. 98 магистрати от други страни членки на ЕС бяха приети от НИП на краткосрочни стажове в България.

Обучителни дейности на НИП с европейско измерение

Предложението за Регламент за създаване на програма "Правосъдие" от 30 май 2018 г. разглежда съдебното обучение като гаранция за спазването на принципите на правовата държава и изграждането на европейското пространство на правосъдие чрез създаване на общоевропейска правна култура на професионалната общност в рамките на Европейския съюз. Систематичното интегриране на практиката на Съда на ЕС и на Европейския съд по правата на човека в учебните планове и програми в гражданското, наказателното и административното правораздаване е ключов инструмент в този процес на "европеизиране" на обучителната дейност.

Акценти в проведените обучения през 2018 г. бяха антикорупционните теми, прилагането на Общия регламент относно защитата на данните (GDPR), процедурата за заповед на банкови сметки, въведена с измененията в Гражданскопроцесуалния кодекс, инструментите за съдебно сътрудничество по граждански и наказателни дела.

Практическите въпроси по прилагането на Европейската заповед за разследване бяха обсъдени в рамките на организираната работна среща на Националните съдийска и прокурорска мрежи за международно сътрудничество по наказателни дела в Република България. Изводите и резултатите от работната среща послужиха като основа за провеждането на обучение на тема „Инструменти на ЕС за взаимно признаване на актове, постановени в производства с наказателноправен характер – практически аспекти“ и предложение за разработването на електронни материали за видеоурок на тема „Ползване на електронните ресурси на Европейската съдебна мрежа“ през следващата година.

Прилагането на стандартите на Европейската конвенция за правата на човека и актуалната практика на Европейския съд по правата на човека бе акцент в проведените обучения по темите: доказване и доказателствени средства в наказателния процес; прилагане на специални разузнавателни средства; ефективно разследване по наказателни дела; специфика на исковите по ЗОДОВ; промените в ЗИНЗС; бежанско право; прилагането на

Европейската заповед за арест.

Актуални въпроси от практиката на Съда на ЕС и Европейския съд по правата на човека бяха обсъдени и в рамките на

организираните традиционни дискуссионни формати за българските магистрати с участието на българските съдии в Съда на ЕС и в Европейския съд по правата на човека:

На 22 март 2018 г. НИП организира публично представяне на изданието "Националните съдилища и правото на ЕС" с участието на неговите автори - съдия Александър Арабаджиев, Съд на ЕС, съдия Александър Корнезов, Общ съд на ЕС, проф. Жасмин Попова и доц. Станислав Костов. Събитието се проведе с участието на министъра на правосъдието г-жа Цеца Цачева, съдии от Конституционния съд на РБ, членове на Висшия съдебен съвет, магистрати и преподаватели на Националния институт на правосъдието и на академичната общност. В рамките на публичното представяне на учебното помагало се проведе професионална дискусия по прилагането на правото на ЕС в правораздавателната дейност на българските съдилища.

Съдия Йонко Грозев от Европейския съд по правата на човека обсъди с българските магистрати актуалната практика на ЕСПЧ при прилагането на принципа *Ne bis in idem*. На публичната лекция, проведена на 3.05.2018 г. участваха 40 съдии и прокурори.

Европейски „външен“ каталог на обучителните дейности на НИП

Обучителните дейности с европейско измерение, разработени във вътрешната учебна програма на НИП, ефективно се

допълват с европейски „външен“ каталог от обучителни дейности, предоставящи комплекс от обучения и учебни посещения в европейските обучителни школи и институции. През 2018 г. 233 съдии, прокурори,

следователи, съдебни служители участваха в 37 обучения и 2 учебни посещения в сродни съдебни школи и институции в ЕС.

Академията по европейско право, гр. Трир, Германия е ключов партньор на НИП в съдебното обучение. Като част от европейското семейство на ЕРА, Националният институт на правосъдието беше домакин на следните обучения през 2018 г.:

- * Медиация в ЕС: Език, право и практика. Семейна медиация (25-28 септември 2018 г.)
- * Право на ЕС в областта на оценка на въздействието върху околната среда (22-24.10.2018 г.)
- * Основи на европейското конкурентно право” (26-27.11.2018г.)

Националният институт на правосъдието е партньор ЕРА по проекта на тема „Обучение на съдии - координатори”, финансиран по програма „Правосъдие” на Европейската комисия. Проектът е насочен към създаване и укрепване на работещи структури на съдии координатори по европейско право в

страните членки на ЕС.

Институтът участва и в проектите на ЕРА, насочени към усъвършенстване на езиковите умения на съдебните служители. Тези проекти имат стратегическо значение, доколкото са инструмент за интегриране на съдебните служители в обхвата на съдебно обучение, осъществявано на европейско ниво.

НИП координира участието на 117 български магистрати и съдебни служители в 22 обучения, организирани от Академията по европейско право.

Европейска служба за подкрепа в областта на убежището

През 2018 г., съвместно с Европейската служба за подкрепа в областта на убежището (EASO), НИП организира международен семинар „Бежанско право – събиране на информация за страната по произход на търсеци закрила“. В рамките на обучението приоритетно бяха разгледани въпроси, свързани с процедурата по събиране на информация за страната по произход, относимата правна уредба и актуалната съдебна практика на Европейския съд по правата на човека и Съда на

Европейски съюз. С подкрепата на европейската служба бе организирано работно посещение на български административни съдии във Върховния административен съд на Полша и Службата за чужденците в Полша, в рамките на което българските магистрати обмениха професионален опит и обсъдиха въпросите на миграцията и убежището в контекста на предизвикателствата пред които е изправен ЕС и държавите членки.

Усъвършенстване на чуждоезиковите умения

Европейската комисия разглежда усъвършенстването на чуждоезиковите умения на участниците в съдебната система като ключов инструмент за утвърждаването на принципите на взаимното признаване и взаимното доверие в Европейския съюз. През 2018 година 998 представители на професионалната общност (322 съдии, 202 прокурори, 1 постоянен преподавател в НИП (прокурор), 27 следователи, 414 съдебни служители, 15 държавни съдебни изпълнители, 11 съдии по вписванията, 2 служители в МП, 4 служители в МВР) преминаха обучение по английски и френски език

по проекта „Иновативни продукти и услуги в обучението, предоставяно от НИП“. Организираните курсове покриват нивата от В1 до С1 съгласно Европейската референтна езикова рамка, като бяха организирани и обучения по юридическа терминология с оглед професионалната компетентност на целевата група.

Обучения за административни ръководители в съдебната система

По проекта „Качествено професионално обучение за повишаване ефективността на правосъдието“ Националният институт на правосъдието разработи два учебни модула за административни ръководители на съдилищата. 24 административни ръководители на апелативни, окръжни, административни и районни съдилищата, избрани от 2016 г. до сега, бяха обучени през 2018 г.

През 2018 г. бе изготвена и пилотна програма, предназначена за новоназначени административни ръководители и заместници на административните ръководители в органите на Прокуратурата на Република България. Лекторският екип,

разработил програмата, включва експерти в областта на управлението на човешки ресурси и прокурори с опит като административни ръководители. Целта на учебните модули е да отразят потребностите от обучение на новоназначените ръководители в органите на Прокуратурата, като им предоставят практически познания за изпълнението на задълженията и правомощията им, свързани с ежедневната управленска дейност. В проведеното пилотно обучение участваха 35 обучаеми - 25 административни ръководители на апелативно, окръжно и районно ниво, както и 10 заместници на административния ръководител на окръжно и районно ниво.

Обучения по комуникационната и медийната стратегии на съдебната власт

В рамките на проекта „Качествено професионално обучение за повишаване ефективността на правосъдието“ Националният институт на правосъдието провежда учебни програми, насочени към магистратите, експертите „Връзки с обществеността“ и

съдебните служители, съвместяващи основната си дейност с функции по обезпечаването на контактите с медиите. През 2018 г. бяха организирани 3 обучения, в които взеха участие 79 съдии, определени за контакти с медиите, прокурори - говорители и експерти „Връзки с обществеността“ в органите на Прокуратурата и съдебни служители, съвместяващи основната си дейност с функции по обезпечаването на контактите с медиите.

Нови учебни програми, насочени към развиване на специфични съдийски и прокурорски умения

В съответствие с тенденциите в европейското съдебно обучение, заложи в проекта за стратегическо развитие на Европейската мрежа за съдебно обучение (2021 – 2027), през 2018 г. стартирахме процеса на разработване на нови учебителни програми, насочени към развитие на практически умения за упражняване на професията съдия/прокурор/следовател: съдебна етика; мотивиране на съдебните актове; преодоляване на професионалния стрес и справяне с конфликтни ситуации. По проекта

„Иновативни продукти и услуги в обучението, предоставяно от НИП“ бяха установени контакти с школите за съдебно обучение в Европа и Европейската мрежа за съдебно обучение, въз основа на които български магистрати участваха в обученията по тези теми в рамките на европейския външен каталог на обученията, създаден по проекта.

Разширяване на целевата група на НИП

Повишените очаквания към обучителната дейност на НИП от разследващите органи, членовете на Висшия съдебен съвет, Инспектората към ВСС, мотивираха екипа на Института да предложи промяна в чл. 249 от Закона за съдебната власт, включваща в периметъра на обучителната дейност на НИП членовете на ВСС, главния инспектор и инспекторите от Инспектората към ВСС, както и други лица, когато това е възложено на НИП със закон или акт на Министерския съвет. През м. юни 2018 г. измененията влязоха в сила и станаха нормативна основа за стартиране процеса на планиране и разработване на учебни модули за членовете на Висшия

съдебен съвет по прилагането на Комуникационната стратегия на съдебната власт. През м. юни 2018 г. Националният институт на правосъдието организира първото специализирано обучение, предназначено за членовете на Висшия съдебен съвет и представители на основните звена в неговата администрация на тема „Комуникационни умения и прилагане на Комуникационната стратегия на съдебната власт 2014 - 2020“.

Паралелно с работата по учебните програми провеждаме активна комуникация с Управляващия орган на Оперативна програма „Добро управление“ с оглед включването на членовете на Висшия съдебен съвет като целева група и индикатор по Оперативната програма „Добро управление“.

По инициатива на Министерството на вътрешните работи и съвместно с представители на Върховния административен съд и Върховна касационна прокуратура НИП проведе обучение на служителите на МВР на тема „Въпроси на дисциплинарната практика по реда на ЗМВР. Разкриване

на престъпления, извършени от служители на МВР". Обучението се проведе по проекта „Качествено професионално обучение за повишаване ефективността на правосъдието” и в него взеха участие 34 служители на МВР.

Програма за регионални обучения на съдилищата и прокуратурите в страната

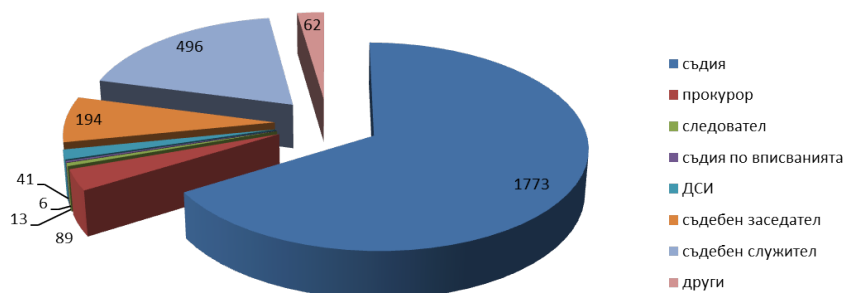
Програмата за регионални обучения на съдилищата и прокуратурите в страната и през 2018 г. се доказва като ефективен инструмент за провеждане на обучения, отразяващи потребностите на правораздаването по места. Програмата се осъществи в рамките на проекта на НИП „Качествено професионално обучение за повишаване ефективността на правосъдието” в сътрудничество с 55 съдилища – партньори.

Бяха проведени 73 регионални

обучения, в които взеха участие 2 674 обучаеми (1773 съдии, 89 прокурори, 13 следователи, 1 прокурорски помощник, 8 служители в МВР, 6 съдии по вписванията, 106 съдебни помощници, 41 държавни съдебни изпълнители, 389 съдебни служители, 194 съдебни заседатели и 54 адвокати). Регионалните обучения се утвърдиха като иновативни „зонални обучения“ по апелативни райони за усъвършенстване на знания, умения и компетентности. В рамките на Регионалната програма през 2018 г. се проведоха обучителните кампании за промените в НПК, ГПК и правната уредба за защита на личните данни.

Партньори на НИП по регионалната програма са всички апелативни съдилища, 21 административни съдилища, 22 окръжни съдилища, Специализирания наказателен съд и 7 районни съдилища.

2674 участници в обученията по регионалната програма

Апелативни съдилища

1. Апелативен съд София
2. Апелативен съд Пловдив
3. Апелативен съд Варна
4. Апелативен съд Велико Търново
5. Апелативен съд Бургас

Окръжни съдилища

6. Софийски градски съд
7. Софийски окръжен съд
8. Специализиран наказателен съд
9. Окръжен съд Благоевград
10. Окръжен съд Бургас
11. Окръжен съд Варна
12. Окръжен съд Велико Търново
13. Окръжен съд Видин
14. Окръжен съд Габрово
15. Окръжен съд Добрич
16. Окръжен съд Кюстендил
17. Окръжен съд Ловеч
18. Окръжен съд Монтана
19. Окръжен съд Пазарджик
20. Окръжен съд Пловдив
21. Окръжен съд Разград
22. Окръжен съд Русе
23. Окръжен съд Смолян
24. Окръжен съд Стара Загора
25. Окръжен съд Търговище
26. Окръжен съд Хасково
27. Окръжен съд Шумен

Административни съдилища

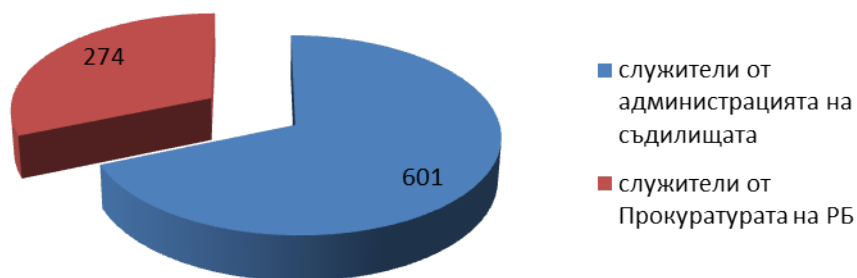
28. Административен съд София – град
29. Административен съд София – област
30. Административен съд Благоевград
31. Административен съд Бургас
32. Административен съд Варна
33. Административен съд Велико Търново
34. Административен съд Габрово
35. Административен съд Добрич
36. Административен съд Кюстендил
37. Административен съд Ловеч
38. Административен съд Монтана
39. Административен съд Перник
40. Административен съд Плевен
41. Административен съд Разград
42. Административен съд Русе
43. Административен съд Силистра
44. Административен съд Сливен
45. Административен съд Смолян
46. Административен съд Хасково
47. Административен съд Шумен
48. Административен съд Ямбол

Районни съдилища

49. Софийски районен съд
50. Районен съд Бургас
51. Районен съд Варна
52. Районен съд Пловдив
53. Районен съд Ловеч
54. Районен съд Търговище
55. Районен съд Шумен

Обучение на съдебните служители

През 2018 г. бяха организирани 25 присъствени обучения за съдебни служители, в които взеха участие 875 съдебни служители (601 служители от администрацията на съдилищата и 274 служители от Прокуратурата на РБ).

Началното обучение на новопостъпилите съдебни служители от специализираната администрация на

органите на съдебната власт осигурява първоначалната им обща подготовка и адаптира техните умения и квалификация към принципите и практиката на съдебната дейност. В проведените през 2018 г. 2 курса на начално обучение бяха обучени 46 съдебни служители от администрацията на съдилищата и 38 съдебни служители от администрацията на Прокуратурата.

Текущото обучение на съдебната администрация има за цел подобряване на професионалните познания и практическите умения на съдебните служители за правилното, прецизно и ефективно изпълнение на служебните им задължения. За аудитория от 98 съдебни служители с ръководни функции бяха проведени 3 обучения по иновативни, практически ориентирани програми на теми „Управление на човешките ресурси. Организационни аспекти на съдебната администрация. Статут на съдебните служители“ и „Управление и развитие на екипи. Екипна работа и ефективност“. Наред с това бяха осъществени 8 обучения за служители от специализираната съдебна администрация по темите „Гражданско деловодство“, „Съдебни секретари“, „Връчване на призовки и съдебни книжа“, „Работа в служба „Архив“ и „Защита на класифицираната информация в съдебната система“, в които се включиха 277 участници.

С оглед необходимостта от повишаване квалификацията на съдебните служители за работа с граждани със специфични потребности бяха проведени 2 обучения за 58 служители

от ВКС и ВАС с участието на лектори от неправителствени организации, работещи интензивно с хора с увредено зрение и слух. Наред с това бяха организирани 5 обучения по други интердисциплинарни теми като "Етично поведение на съдебния служител", "Административно обслужване на граждани", "Работа с текстове съгласно актуалните граматически правила" за общо 161 участници.

Обучение на съдебните заседатели

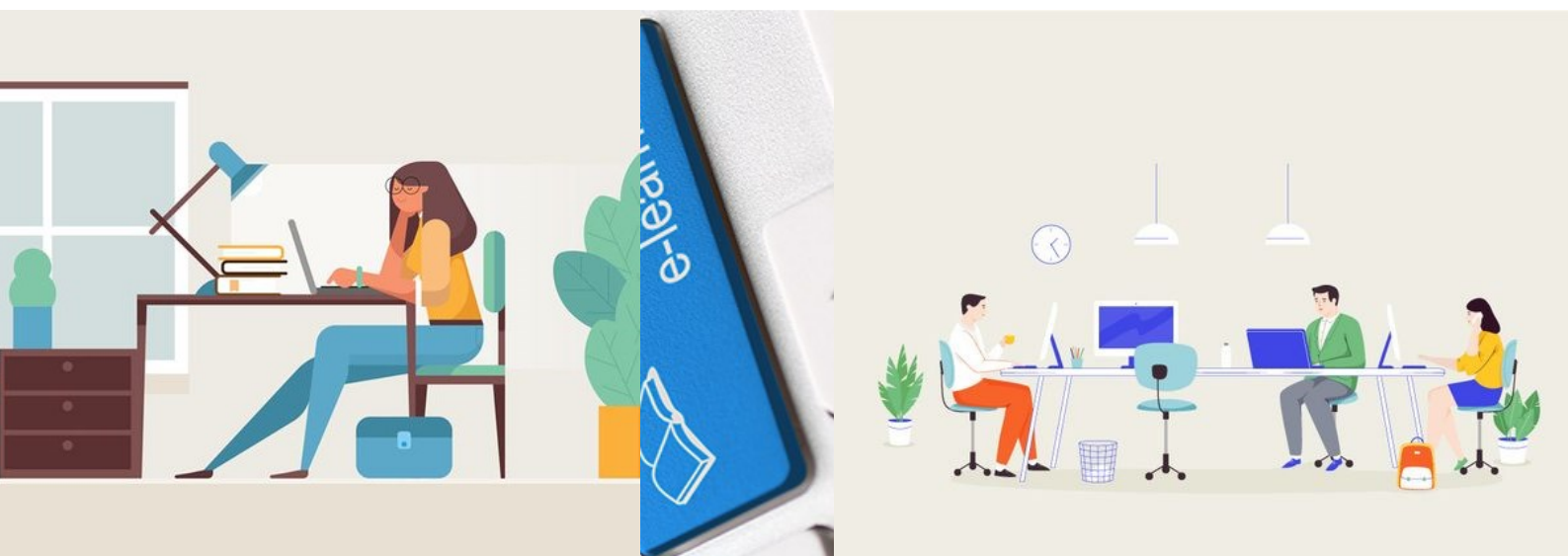
Въз основа на измененията в Закона за съдебната власт от 2016 г., предвиждащи провеждането на начално обучение на съдебните заседатели през първите три месеца от техния мандат, по силата на чл. 73 ал. 6 от ЗСВ се проведоха обучения за положилите клетва 111 съдебни заседатели във Военен съд София и 43 съдебни заседатели в Окръжен съд Силистра, като Националният институт на правосъдието, съвместно със съдебните администратори от двете съдилища, организираха всички дейности за успешното провеждане на обученията.

По програмата за регионални обучения бяха обучени и съдебните заседатели,

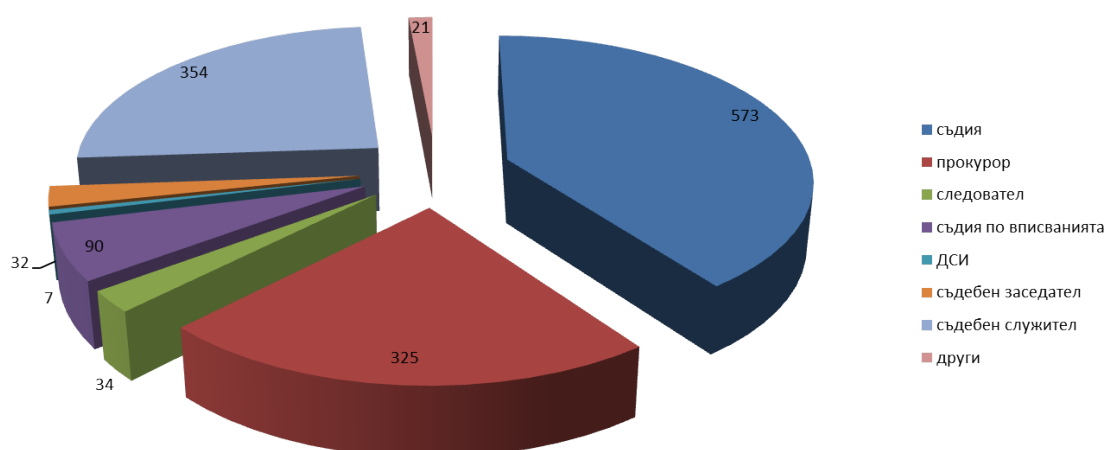

положили клетва през 2018 г. в съд Благоевград (58) и Окръжен съд Окръжен съд Пловдив (63), Окръжен Шумен (53).

Електронни дистанционни обучения

1436 обучени в електронни обучителни дейности

Комплексът от обучителни дейности, осъществявани по проектите на НИП по Оперативна програма "Добро управление" допринесе за въвеждането

на модерни методически и технологични решения в провежданите електронни обучения през 2018 г.

По проекта "Качествено

професионално обучение за повишаване ефективността на правосъдието" се разработиха и проведоха 9 електронни дистанционни обучения с участието на 416 съдии, прокурори, следователи, съдебни служители и други представители на професионалната общност.

Проектът „Иновативни продукти и услуги в обучението, организирано от НИП“ създаде условия за развитие на електронно обучение в иновативни формати - онлайн форуми, видео уроци, въвеждане на иновативни методики. През 2018 г. се проведоха 27 обучения в електронна среда по новоразработени учебни програми с участието на 933 съдии, прокурори, следователи, съдебни служители и други представители на професионалната общност.

Провеждането на аналитични изследвания в областта на правосъдието е стратегическо направление в обучителната дейност на НИП, което за първи път се реализира през 2018 г. чрез разработените анализи, посветени на производства по Закона за наследството, престъплението „измама“ и правните

аспекти на Закона за устройство на територията. Моделът на изследователска общност бе водещ в разработването на тези анализи, които се изготвиха в сътрудничество със съдии от Върховния касационен съд и Върховния административен съд.

След приключване на работата на изследователските общности анализите бяха публично обсъдени със съдии, прокурори, следователи, съдебни служители и експерти на Министерството на правосъдието. В края на 2018 г. в резултат на изготвените предложения във връзка с анализа по Закона за наследството със заповед на министъра на правосъдието бе създадена междуведомствена работна група, която да обсъди констатираните проблеми, свързани с прилагането на охранителните производства по Закона за наследството, и при необходимост да изготви предложения за усъвършенстване на законодателната уредба.

Паралелно с електронните дистанционни обучения стартира процесът на електронизиране на обучителната дейност във всички

нейни измерения - организация, управление, провеждане и отчитане на обученията. През 2018 г. бе доставена и инсталирана техника, осигуряваща провеждането на учебния процес в

безхартиена среда, създаваща възможности за прилагане на електронния метод на обучение във всички обучителни форми.

Международно сътрудничество

Европейска интеграция на страните от Западните Балкани

Основна стратегическа цел в дейностите, осъществявани в рамките на международното сътрудничество на НИП през 2018 г., бе европейската интеграция на сродните обучителни институции от страните от Западните Балкани. България подкрепи инициативата за финансиране на представителите на страните от Западните Балкани на Общото събрание на Европейската мрежа за съдебно обучение във Варна.

По предложение на Националния институт на правосъдието, изразено по време на Конференцията на директорите на ЕМСО, 24 - 25 октомври 2018 г. във гр. Виена, Австрия, в проекта за Стратегически план на ЕМСО 2021-2027 бе изрично

включен ангажиментът на Мрежата да подкрепя европейската интеграция на страните от Западните Балкани.

През м. август 2018 г. Националният институт на правосъдието подписа споразумение за сътрудничество със Специализираните съдебни състави на Косово, което поставя основите на партньорство за разработване и провеждане на широк спектър обучителни дейности. В тази връзка, през м. септември се проведе работна среща на съдиите в Специализирания трибунал за Косово, в която взеха участие 24 международни високопризнати наказателни съдии и експерти, сред които и председателят г-жа Екатерина Трендафилова. На работните срещи се обсъдиха важни въпроси, свързани с функциите, задачите и работата на Специализирания трибунал за Косово.

През 2018 г. НИП стартира изпълнението на проекта в областта на данъчното право, финансиран от Европейската банка за възстановяване и развитие и изпълняван съвместно с Международната организация за развитие на правото. 30 административни съдии се включиха в международно обучение по данъчно право, което Националният институт на правосъдието организира по проекта „България – съдебно обучение по данъчно право“, изпълняван съвместно с Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР) и Международната организация за развитие на правото (IDLO). Програмата на обучението бе изготвена по инициатива на Асоциацията на българските административни съдии, с участието на проф. д-р Сашо Пенев, декан на ЮФ на СУ „Св. Климент Охридски“, проф. д-р Карло Гарбарино, преподавател в Университета Бокони, Милано, Италия, Йордан Константинов, съдия във Върховния административен съд.

В изпълнение на стратегическия

приоритет за интеграция на Западните Балкани НИП включи като основна проектна дейност провеждането на регионална среща с участието на представители на Западните Балкани, на която ще бъдат обсъждани общите предизвикателства пред държавите от региона в областта на съдебното обучение по данъчно право. Срещата е планирана да се проведе през 2019 г., като на нея представителите от обучителните институции на Западните Балкани ще имат възможността да споделят своя опит и добри практики от осъществяването на сътрудничество на регионално ниво. Идеята е да се разработи структуриран и последователен подход към обучението, съобразен нуждите от обучение на съдиите, прокурорите и съдебните служители в региона.

НИП осъществява сътрудничество със сродни институции от Западните Балкани и в рамките на проекта „Засилване на борбата с трансграничната престъпност с користна цел в Югоизточна Европа“, осъществяван от Международния институт Сиракуза по наказателно

правосъдие и права на човека. Проектът има за цел да подпомогне наказателното правосъдие в областта на трансграничната престъпност в Югоизточна Европа чрез организиране на обучения в Албания, Македония, Босна и Херцеговина, Гърция, Косово, Румъния, Сърбия, Словения, Турция, Хърватия и Черна гора. През 2018 г. беше организирана регионална конференция на тема „Стратегически диалог по въпросите на нелегалната търговия” в гр. Сиракуза, Италия, на която бяха обсъдени възможностите за сътрудничество в областта на обучението между държавите от региона.

Върховен комисариат на ООН за бежанците

В сътрудничество с Представителството на Върховния комисариат за бежанците на ООН (ВКБООН) в България и Международната асоциация на съдиите по бежанско право НИП организира практически семинар на тема „Преюдициални запитвания към Съда на ЕС в областта на убежището“. С изключителен интерес бяха

посрещнати учебните модули, посветени на потенциалните въпроси, по които могат да бъдат формулирани запитвания от националните съдии, както и обсъждането на актуалната съдебна практика на СЕС.

Детски фонд на ООН (УНИЦЕФ)

Националният институт на правосъдието организира специализирана регионална срещадискусия на тема „Участие на детето в гражданския процес, разпознаване и превенция на насилието над деца и синдрома на родителско отчуждение“ с подкрепата на УНИЦЕФ. Обект на професионалната дискусия бяха особеностите на прилагането на ръководните принципи на правата на децата при участието им в гражданския процес, правото им на живот, на оцеляване и развитие, както и на недопускане на дискриминация. Във форума участваха 67 съдии от Варненския апелативен район.

Съвет на Европа

Сътрудничеството със Съвета на Европа (СЕ) е стратегическо в

областта на развитието на компетентности за прилагане на стандартите на Европейската конвенция за правата на човека и основните свободи.

НИП е партньор по проекта на Европейската програма за обучение по права на човека за юристи (HELP) на Съвета на Европа „HELP в ЕС“. В рамките на проекта бе проведено обучение на обучители и трансгранична присъствена среща на тема „Правото на убежище в светлината на ЕКПЧ“, в която участваха 24 български магистрати и експерти от Държавната агенция за бежанците, ГД „Гранична полиция“ и Дирекция „Миграция“ на МВР.

НИП е партньор и по проекта „Превенция на радикализацията“ на Съвета на Европа, насочен към мерките на европейско ниво за противодействие на радикализацията.

Министерството на правосъдието и Норвежката съдебна администрация във връзка с подготовката на проектите на Института, предвидени да се осъществят в рамките на новия програмен период на Норвежкия финансов механизъм 2014 – 2021 г.

В периода 8 - 9 март 2018 г. представители на българските институции, разработили проектни предложения с фокус върху насилието, основано на пола и домашното насилие, взеха участие в международна конференция на тема „Превенция на насилието над жени в скандинавските страни“ и работни срещи между партньорите в рамките на двустранното сътрудничество по програма „Правосъдие“ на Норвежки финансов механизъм 2014 - 2021 г., организирани от Норвежкото министерство на правосъдието и обществената сигурност.

В рамките на проведените дискусии бе взето решение за учредяването на партньорска мрежа за осигуряване на синергия между програмите по Норвежкия финансов механизъм 2014 - 2021 г. в различните страни, които

 Норвежки финансов механизъм (2014 – 2021)

През 2018 г. продължи взаимодействието на НИП с

предвиждат мерки срещу домашното насилие и насилието, основано на пола.

OSCE Организация за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ)

Националният институт на правосъдието съвместно с Прокуратурата на РБ и ГД “Национална полиция” на МВР са национални партньори по проекта „Ефективни стратегии и практики в системата на наказателното правосъдие за борба с насилието по полов признак в Източна Европа”, осъществяван паралелно в България, Румъния и Унгария от Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа в сътрудничество с Института за полицейско обучение към Университета „Линей” в Швеция. Проектът е насочен към укрепване капацитета на полицейските служители, прокурорите и следователите за ефективно разследване на случаите на насилие, основано на пола. През 2018 г. бе извършено предварително проучване на нуждите от обучение на целевите групи и беше изготвен ситуационен

анализ на националните политики, законодателство и практика относими към насилието, основано на пола и домашното насилие.

Европейски форум на съдиите по екологично право

През м. ноември 2018 г. Националният институт на правосъдието беше домакин на международна конференция по екологично право, организирана от Европейския форум на съдиите по екологично право към Европейската комисия, Върховния административен съд и Асоциацията на българските административни съдии. Във форума участваха 80 съдии и прокурори от 20 европейски държави, Индия и Австралия. Сред лекторите бяха генералният секретар на Европейската мрежа за съдебно обучение Войчех Постулски и заместник-директорът на Академията по европейско право Жан-Филип Ражад.

Институт за съдебно обучение на Белгия

На 1 септември 2018 г. стартира проекта на Института за съдебно

обучение на Белгия на тема „Обединяване на усилията срещу кибертероризма - обмяна на добри практики”, по който НИП е партньор. В съвместните дейности НИП ще съдейства за определянето на български участници в обученията. Прокурор Илона Кръстенякова от Върховна касационна прокуратура участва в Научния комитет на проекта.

Френска национална школа на магистратурата

През 2018 г. продължи сътрудничеството на НИП с Френската школа на магистратурата по проекта „Тероризъм и основни права”, осъществяван с финансовата подкрепа на Главна дирекция „Правосъдие” на Европейската комисия и Института за съдебно обучение на Белгия и Академията за съдебно обучение на Швеция. 19 български съдии и прокурори съвместно с над 200 магистрати от Франция, Швеция, Испания, Дания, Белгия, Италия, Португалия, Кралство Нидерландия, Румъния, Унгария, Полша, Германия, Хърватия, Обединеното Кралство и Съединените американски щати и

Япония взеха участие в международната конференция „Съдебен отговор на тероризма в контекста на Хартата на основните права на ЕС“, която се проведе на 12 и 13 април 2018 г. в сградата на Народното събрание в гр. Париж, Франция.

Националният институт на правосъдието е партньор на НИП е партньор по проекта на Върховната прокуратура на Румъния на тема „Обучение в областта на операции под прикритие в интернет в борбата срещу организираната киберпрестъпност”, финансиран от Европейската комисия. В периода 2017 - 2018 г. НИП координира участието на 12 прокурори и 11 следователи в обучителните дейности по проекта. Като резултат от обсъжданията и констатациите по време на обученията беше изготвен Наръчник на английски език в областта на онлайн операциите под прикритие в борбата с киберпрестъпността, който беше предоставен за ползване от магистратите.

НИП обменя информация и поддържа контакти в областта на съдебното

обучение, произтичащи от членството на Института в Международната организация за съдебно обучение, Мрежата на институции за съдебно

обучение от Югоизточна Европа, Регионалната антикорупционна инициатива, Академията за противодействие на корупцията и др.

Информационни ресурси на НИП

Национален институт на правосъдието

Е-бюлетин

16 април 2018 г.

Брой 1

На 16 април 2018 г. - Ден на Конституцията и професионален празник на юриста - излезе пилотният брой на електронния бюлетин на Националния институт на правосъдието, с който поставихме началото на пилотно електронно информационно издание, отразяващо многообразието в нашата дейност.

Дни на отворените врати на НИП

В периода 1 - 9 ноември 2018 г. НИП организира Дни на отворени врати под

надслов „Открито за съдебната власт“, в рамките на които се проведе инициативата „Ден на самоуправлението в НИП“, осъществена във взаимодействие с кандидатите за младши магистрати.

В рамките на Дните на отворените врати, съвместно с Европейската асоциация на студентите (ELSA), на 30 ноември 2018 г. НИП организира лекция пред студенти от юридическите факултети на СУ „Св. Климент Охридски“, Нов български университет и Университета за национално и

световно стопанство на тема „Правото на образование“.

Библиотека на НИП

През 2018 г. фондът на библиотеката е обновен със 124 тома специализирана литература.

На 1 август 2018 г. НИП подписа споразумение за сътрудничество с Министерство на правосъдието за дигитализиране на правна литература, издавана до 1900 г. и съхранявана в библиотечния фонд на министерството

с цел да се запазят ценни и редки юридически издания. 1260 библиотечни единици са частично дигитализирани.

През 2018 г. 783 библиотечни единици са заети от читатели за ползване.

НИП продължава да осъществява ангажиментите, свързани със статута на Европейски документационен център, като получава, съхранява и разпространява официалните издания на Европейския съюз.

Работна среда и институционална структура

През 2018 г. с решение на Пленума на Висшия съдебен съвет, обн., ДВ. , бр. 33 от 17.04.2018 г. беше изменен и допълнен Правилника за организацията на дейността на Националния институт на правосъдието и на неговата администрация. Приетите изменения и допълнения са предложени и одобрени преди това с решение по т. 2 от Протокол № 104/18.12.2017 г. от УС на НИП.

През 2018 г. Управителният съвет на

НИП проведе 6 заседания, на които се решаваха стратегически и оперативни въпроси във връзка с дейността на Института – одобряване на учебни програми и преподаватели на НИП, решаване на бюджетни въпроси, съгласуване участието на Института в проекти и др.

С решение по т. 7 от Протокол № 105/05.02.2018 г., УС на НИП прие изменение и допълнение на Вътрешните правила за управление на

цикъла на обществените поръчки в НИП (приети с решение по т. 2 от Протокол № 98/12.05.2017 г., изм. и доп. с решение по т. 4 от Протокол № 104/18.12.2017 г.), с което се оптимизира дейността по директно възлагане на обществени поръчки за доставка и услуги с прогнозна стойност по чл. 20, ал. 4 от ЗОП.

С решение по т. 5 от Протокол № 106/02.04.2018 г., УС на НИП прие Вътрешни правила за организацията на документооборота и деловодната дейност в Националния институт на правосъдието. От създаването до този момент тази дейност в института не е била обект на уредба.

С решение по т. 2 от Протокол № 109/26.11.2018 г., УС на НИП прие изменение и допълнение на Вътрешните правила за организацията и реда за изпълнение на програмата за регионални обучения на съдилищата и прокуратурите във връзка с последните промени в Закона за съдебната власт (ДВ, бр. 49 от 12.06.2018 г.)

С решение по т. 1 от Протокол № 110/03.12.2018 г., УС на НИП прие Вътрешни правила за организацията и

реда на обучителната дейност в Националния институт на правосъдието, с които се създаде общ ред за превеждане на обученията и за възнагражденията на преподавателите независимо от обучителната форма и използваните методи, както и се уреди организацията и дейността на програмния съвет. С тях се отмениха действащите до този момент Вътрешни правила за организацията и реда на учебната дейност, подбора и възнаграждението на преподавателите в Националния институт на правосъдието, Правилата за реда и организацията на дистанционното обучение в НИП и тарифата към тях и Вътрешните правила за организацията и дейността на програмния съвет на Националния институт на правосъдието. Новата регламентация е във връзка с последните промени в Закона за съдебната власт (ДВ, бр. 49 от 12.06.2018 г.).

За пръв път от създаването на Националния институт на правосъдието директорът, съгласувано с Централния държавен архив, утвърди на 22.03.2018 г. Вътрешни правила за дейността на учреденския архив на

Националният институт на Централен държавен архив правосъдието, както и одобри на Номенклатура на делата и срокове за 17.05.2018 г., утвърдената от съхранение на учреденския архив.

Бюджетна рамка

Финансовите измерения на дейността на Националния институт на правосъдието, в изпълнение на възложените му от закона функции, отчитат съчетаване на бюджетно финансиране с финансиране по програми за безвъзмездна финансова помощ от Европейските структурни и кохезионни фондове и др.

При първоначално одобрен бюджет от 2 961 900 лв. в края на 2018 г. НИП отчита окончателен коригиран бюджет в размер на 4 307 202 лв. и изпълнение на бюджета в размер на 4 247 474 лв. или 98,61%, както и 2 434 289,98 лв. от финансиране по проекти. Съгласно чл. 258 и чл. 258а, ал. 5 от Закона за съдебната власт бюджетът на НИП се увеличава със средствата, необходими за изплащане на възнагражденията и осигуровките на кандидатите за младши магистрати, които се отчитат в изпълнението на бюджета на НИП.

Към 31.12.2018 г. са извършени

плащания по проекти на стойност 2 434 289,98 лв. както следва:

1. Проект „Качествено професионално обучение за повишаване ефективността на правосъдието“:

- Бюджет – 3 169 359,47 лв.
- Разходи от началото на проекта до 31.12.2018г. – 1 344 505,78 лв., в т.ч. за 2018 г. – 803 091,86 лв. или 42,42%. От тях към края на отчетния период са верифицирани 645 095,19 лв.

2. Проект „Иновативни продукти и услуги в обучението, предоставяно от НИП“:

- Бюджет – 4 411 203,01 лв.
- Разходи от началото на проекта до 31.12.2018г. – 2 281 685,94 лв., в т.ч. на партньор ВАС – 386 910,85 лв. и разходи на НИП – 1 894 775,09 лв. (за 2018 г. за НИП – 1 617 017,72 лв.) или 51,73%. От тях към края на

отчетния период са верифицирани 1 656 104,45 лв. (в това число на партньор ВАС - 351 910,85 лв.).

3. Проект „Обучение в областта на операции под прикритие в интернет в борбата срещу организираната киберпрестъпност“. Проектът е финансиран в рамките на фонд "Вътрешна сигурност - Полиция" на Европейската комисия и се изпълнява от Върховната прокуратура на Румъния.

– Разходи през 2018 г. – 5 574,74 лв.
– 95,01% спрямо наличните към 1.01.2018 г.

4. Проект, изпълняван от Академията за европейско право по програма „Правосъдие“ на Европейската комисия-договор № 117DT137 „По-добро прилагане на регламентите на ЕС за семейството и наследственото право: Разработване на обучителни материали за организиране на интерактивни

семинари“. През 2018 г. са верифицирани 100 % от разходите.

5. През 2018 НИП бе партньор по проект „Обучение на национални съдии в областта на европейското конкурентно право“, изпълняван от Академията по европейско право, с финансовата подкрепа на Генерална дирекция Правосъдие на Европейската комисия, както и по проект „Подобряване на чуждоезиковата подготовка по английски език на съдии, юристи и медиатори, работещи по дела за медиация с трансграничен характер“, изпълняван от Академията по европейско право, с финансовата подкрепа на Генерална дирекция Правосъдие на Европейската комисия. По двата партньорски проекта са преведени вноски за участие в общ размер на 8 605,66 лв. (4 400 евро).